ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 8.5.2026 г.
COM(2026) 196 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Актуално състояние на изпълнението на Пакта за миграцията и убежището

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Пактът **за миграцията и убежището**[1] е ключова стъпка в разработването на всеобхватен подход към миграцията, убежището, управлението на границите и интеграцията. Той осигурява солидна основа за един справедлив, строг и по-ефективен начин на управление на миграцията и убежището в Съюза, като гарантира балансирана система на солидарност и отговорност. След преходен период от две години след влизането му в сила Пактът ще започне да се прилага изцяло на 12 юни 2026 г., което ще отбележи началото на нов етап в управлението на миграцията в Европа. По подготовката на системите на ЕС и тези на национално равнище беше извършена задълбочена работа. Въз основа на Общия план за изпълнение[2] държавите членки, Комисията и агенциите на ЕС работят в тясно сътрудничество с цел да гарантират, че новата законодателна рамка се превръща в оперативна реалност, за да се осигури ефективно управление на миграцията в рамките на Съюза, да се гарантират подготвеност и устойчивост в условията на все по-сложния геополитически контекст и да се постигне баланс между солидарността и справедливото разпределение на отговорностите.

В настоящото съобщение се прави преглед на **актуалното състояние на изпълнението** на Пакта, като се обръща специално внимание на постигнатия напредък от ноември 2025 г. насам[3] и се набелязват ключовите области за по-нататъшни действия преди започване на прилагането на Пакта през юни. Настоящото трето актуализиране отговаря на изискването[4], заложено в Регламента относно управлението на убежището и миграцията, за редовно информиране на Европейския парламент и на Съвета относно постигнатия напредък в изпълнението на Пакта.

В Пакта **се преразглежда европейската рамка за миграцията и убежището**. Това изисква значителна правна и оперативна трансформация, както и траен политически ангажимент. Двугодишният преходен период отразява мащаба и сложността на този набор от реформи: система, изградена върху десет взаимосвързани законодателни акта, всеки от които изисква координирано и интегрирано прилагане от страна на националните органи, институциите и агенциите на ЕС, както и адаптиране на законодателството, административните процедури и оперативните протоколи на национално ниво.

Като цяло през последните години **беше постигнат значителен напредък** в прилагането на тази обширна и сложна рамка. По-конкретно към май 2026 г. много държави членки са на път да адаптират националното си законодателство, да въведат и организират извършването на задължителен скрининг и процедури на границата,

---

[1] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum/legislative-files-nutshell_bg.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0251.
[3] Първи доклад за актуално състояние на изпълнението на Пакта, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025DC0319; втори доклад: Приложение I към COM/2025/795 final.
[4] Член 84, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно управлението на убежището и миграцията и за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1147 и (ЕС) 2021/1060 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 604/2013.

включително да установят независими механизми за наблюдение, както и да осигурят достатъчен капацитет за приемане. Редица държави членки предприеха също така важни мерки за намаляване на натрупаните забавяния и закъснения в процедурите за предоставяне на убежище, включително чрез увеличаване на капацитета и осигуряване на подходящо обучение, като същевременно положиха усилия за предоставяне на правни консултации и привеждане в съответствие с дейността на съдебните системи. Държавите членки отбелязаха напредък и в укрепването на капацитета си, за да гарантират, че могат ефективно да обработват прехвърлянето на отговорност към държавата членка, отговорна за дадена молба за убежище, и да изпълняват ангажиментите си за солидарност.

Освен това бяха предприети значителни стъпки и за по-нататъшното **привеждане в действие, укрепване и допълване на рамката на Пакта**. Те включват приемането на първия солидарен резерв в рамките на годишния цикъл на управление на миграцията[5], който понастоящем се привежда в действие, като координаторът на ЕС по въпросите на солидарността улеснява взаимодействието и сътрудничеството между държавите членки с цел постигане на балансирано и ефективно изпълнение; приемането на регламента за изпълнение за прилагането на Регламента относно управлението на убежището и миграцията[6] с цел постигане на напредък в реформата на правилата от Дъблин; или приключването на стратегическото планиране на средствата от ЕС в размер на 3 милиарда евро в подкрепа на изпълнението на Пакта и приемането на разселени лица от Украйна[7]. Освен това влязоха в сила изменените правила относно сигурните трети държави и първият списък на ЕС на сигурните държави на произход, а в момента текат преговори по предложението за регламент относно връщането[8] с цел бързо постигане на споразумение по липсващия елемент от Пакта.

В същото време **са необходими допълнителни усилия за преодоляване на оставащите пропуски**. Степента на готовност в отделните държави членки варира, тъй като те са изправени пред различни предизвикателства. Наложително е държавите членки да предприемат всички необходими мерки за по-нататъшното изпълнение на всички градивни елементи, като се съсредоточат предимно върху най-важните компоненти. По-конкретно държавите членки трябва да гарантират, че привеждането на националното им законодателство в съответствие ще бъде завършено в срок; че основните функции на „Евродак“ [9] — централната биометрична база данни, подкрепяща Пакта — са тествани и въведени в пълна степен; и че процедурите по възлагане на обществени поръчки и изграждане на инфраструктурата на определените места за скрининг, както и процедурите на границата, са ускорени. В тази връзка държавите

[5] Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2642 на Съвета от 19 декември 2025 г. относно установяването на годишния солидарен резерв за 2026 г.
[6] Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/2055 на Комисията от 2 октомври 2025 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета относно управлението на убежището и миграцията и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията.
[7] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-provides-additional-eur-3-billion-support-migration-and-asylum-management-2025-05-12_en.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025PC0101.
[9] Регламент (ЕС) 2024/1358 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на системата Евродак за сравняване на биометрични данни.

членки трябва да осигурят навременното създаване на необходимия капацитет за извършване на скрининг и на процедурите на границата, включително мерки за ефективно предотвратяване на укриването и вторичните движения, както и да засилят сътрудничеството с трети държави по отношение на обратното приемане на лица, подлежащи на гранична процедура за връщане. Освен това трябва да се ускорят подготвителните стъпки за ефективното прилагане на правилата за отговорност и за прехвърлянето ѝ, а новите правни предпазни мерки и гаранции трябва да бъдат въведени своевременно, включително механизмът за наблюдение на основните права. Междувременно работата по въвеждането в действие на механизма за солидарност продължава.

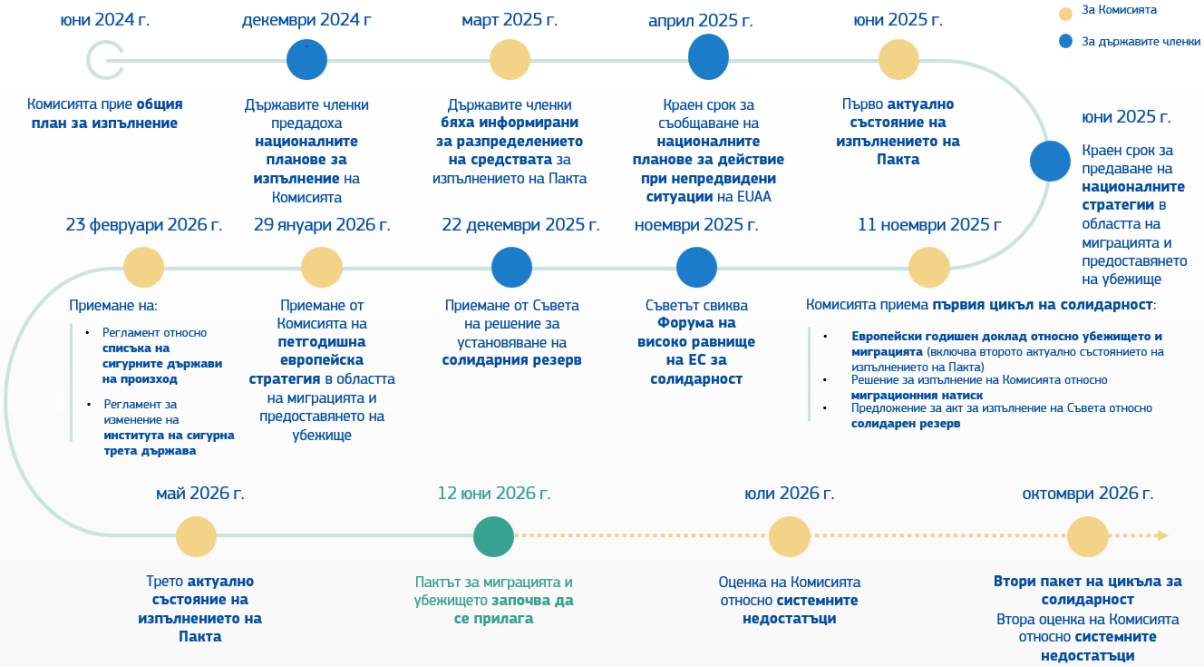
Наред с изпълнението на Пакта, всеобхватният подход към управлението на убежището и миграцията, както и нашите постоянни усилия по отношение на дипломацията с трети държави в областта на миграцията, вече **водят до съществени резултати.** Броят на незаконните преминавания на външните граници на ЕС е намалял с 26 % през 2025 г. в сравнение с 2024 г. Броят на установените опити за незаконно преминаване на границата е на най-ниското равнище от 2021 г. насам. Всичко това е резултат от промените в политиката на Съюза и държавите членки, от нарастващата съгласуваност между държавите членки и от засиленото сътрудничество с държавите партньори по основните миграционни маршрути.

Въз основа на тази динамика в Европейската стратегия за управление на убежището и миграцията[10] са определени **целите за следващите години**: предотвратяване на незаконната миграция, разбиване на бизнес модела на престъпните мрежи за контрабанда, както и закрила на хората, бягащи от война и преследване, като същевременно се предотвратява злоупотребата със системата за предоставяне на убежище и се насърчават талантите да дойдат в Съюза, за да се повиши конкурентоспособността на нашата икономика. Осигуряването на стабилна, справедлива и ефективна система за управление на убежището и миграцията, основана на Пакта и способна да се адаптира и да реагира на геополитическите промени, ще продължи да бъде приоритет.

В тази връзка Комисията **призовава всички държави членки да увеличат допълнително усилията си за навременното изпълнение на Пакта**. При това е важно държавите членки да бъдат обвързани и да включват местните и регионалните власти, социалните партньори, организациите на гражданското общество и други заинтересовани страни, като използват всички налични ресурси на равнището на ЕС и на национално равнище. Комисията поддържа връзка с държавите членки с цел преодоляване на оставащите пропуски и е готова да продължи да оказва необходимата подкрепа.

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026DC0045https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026DC0045.

Започването на прилагането на Пакта е важна стъпка. Това обаче не е краят на процеса. **Ще са необходими постоянни усилия и след юни**, за да се приведе в действие новата европейска система за управление на миграцията.

2. Изпълнение на равнището на Съюза

В допълнение към Европейската стратегия за управление на убежището и миграцията през февруари бяха приети и влязоха в сила **ключови законодателни инициативи,** които са част от всеобхватния подход и са насочени към завършване и допълване на Пакта.

Преразгледаните правила относно сигурните трети държави[11] улесняват държавите членки да считат молбите за убежище за недопустими, когато кандидатите за убежище биха могли да получат ефективна закрила в трета държава, която е сигурна за тях и където молбите им за закрила биха били разгледани. Това следва да допринесе за по-нататъшно облекчаване на натиска върху националните системи за предоставяне на убежище и за намаляване на стимулите за незаконна миграция, като същевременно се запазят правните гаранции и напълно се зачитат основните права. С новия **списък на ЕС на сигурните държави на произход**[12] се насърчава прилагането на по-уеднаквен подход в държавите членки при разглеждането на молби, които е вероятно да са неоснователни, като се дава възможност тези молби да се обработват по-бързо и по-ефективно чрез ускорени процедури или процедури на границата.

През последните месеци **Комисията продължи да подкрепя усилията на държавите членки** за адаптиране на техните национални правни рамки. Беше осигурена

[11] Регламент (ЕС) 2026/463 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 по отношение на прилагането на института на сигурна трета държава.
[12] Регламент (ЕС) 2026/464 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 относно изготвянето на списък на сигурните държави на произход на равнището на Съюза https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202600464.

координацията, по-специално чрез Стратегическия комитет за имиграция, граници и убежище (SCIFA) и чрез двустранните диалози на Комисията с държавите членки. Платформата за солидарност остава основният форум за изпълнението на солидарния резерв, докато Форумът на техническо равнище на ЕС за солидарност не започне работа през юни 2026 г. Съществуващите комитети за контакти и експертни групи продължиха да обсъждат и да предлагат насоки относно правната рамка, често чрез съвместни заседания на различни групи, с цел да се набележат полезни взаимодействия между законодателните инструменти и да се избегне дублирането.

Комисията участва в редовен обмен с **Европейския парламент**, по-специално с Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и с работната група „Убежище — Изпълнение на Пакта/общата европейска система за убежище“.

Ангажираността с **гражданското общество** се осъществява в различни форуми, включително Европейския форум за миграцията (през ноември 2025 г. се проведе среща) и в рамките на двустранен обмен. Взаимодействието с мрежите на **съдебни органи** включваше работа с Европейската мрежа на съдебните съвети (EMCC) по процедурата на границата, с цел да се намерят начини за подпомагане на националните съдебни органи във връзка с процедурните промени, въведени с Пакта.

Агенциите на ЕС, по-специално Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA), eu-LISA, Frontex, Европол и Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), продължават да си сътрудничат тясно с Комисията и държавите членки в подкрепа на процеса на реформи. Подготовката на необходимите ръководства, образци и материали за обучение напредва според плана — в съответствие с Общия план за изпълнение. Агенциите продължават също така да предоставят съобразена с конкретните нужди помощ на държавите членки при поискване, като по този начин спомагат за справянето с нововъзникващите и променящи се предизвикателства[13]. След провеждане на пилотните дейности за наблюдение на EUAA в Естония и Нидерландия с цел подготовка на прилагането на новия механизъм за наблюдение на техническото и оперативното прилагане на достиженията на правото в областта на убежището във всички държави членки, до юни 2026 г. ще бъде завършено преразглеждането на методиката за наблюдение, а през втората половина на 2026 г. първите три държави членки ще бъдат подложени на наблюдение[14].

Комисията продължава да оказва подкрепа на държавите членки и чрез **Инструмента за техническа подкрепа (ИТП)**. Инструментът подкрепя осем държави членки[15] при осъществяването на конкретни реформи, очертани в техните национални планове за изпълнение, в сътрудничество с Международния център за развитие на миграционната политика (ICMPD) и Международната организация по миграция (МОМ). Някои от тези държави членки участват и в партньорско обучение чрез мрежа за партньорски

[13] По-подробна информация за подкрепата от страна на агенциите е изложена в съответните раздели. Освен това в момента EUAA оказва подкрепа на 12 държави членки въз основа на съвместни оперативни планове, Frontex провежда 36 съвместни операции с държави членки и държави в съседство, а eu-LISA ръководи процеса на преразглеждане на Евродак.

[14] България, Малта и Словакия.

[15] Белгия, Гърция, Естония, Ирландия, Италия, Румъния, Словакия и Чехия.

практики, която включва например тематични семинари и практически обмен[16] и е създадена с подкрепата на Международния център за развитие на миграционната политика, като дейността ѝ се подсилва от участието на някои агенции на ЕС по конкретни въпроси.

3. Привеждане в действие на градивните елементи — актуализирана информация за напредъка

С подкрепата на работата в комитетите за контакти на Комисията, които продължават да разработват допълнителни насоки и да помагат при разрешаването на възникващи въпроси и запитвания, **се въвежда необходимото национално законодателство**. В поне единадесет държави членки проектите на законодателни актове се разглеждат от парламента по установената процедура[17], а повечето от останалите държави членки са на последните етапи от подготовката на необходимите предложения[18]. Пет държави членки вече са приели по-голямата част от съответното национално законодателство[19].

Въз основа на нуждите, набелязани в националните планове за изпълнение, **бе завършено стратегическото планиране на отпуснатите за изпълнението на Пакта 3 милиарда евро** за 26 държави членки[20]. Този процес позволи да се оценят предизвикателствата, пред които са изправени държавите членки, което допринесе за максимално увеличаване на добавената стойност на средствата от ЕС, като допълни съществуващото финансиране от ЕС чрез национални програми и национални бюджети. До април 2026 г. бяха приети повечето от свързаните с това промени в програмата[21], а по отношение на останалите промени процесът все още е в ход[22].

Основни предизвикателства и следващи стъпки като цяло

От решаващо значение е държавите членки да **завършат необходимите правни изменения**, а онези, които все още изготвят необходимите законодателни рамки, да ускорят работата си в спешен порядък.

Комисията ще следи за **използването на средствата на ЕС** за Пакта, включително чрез срещи за преглед на изпълнението по отношение на фонд „Убежище, миграция и

---

[16] Държавите членки обменят инструменти, образци, работни процеси и опит, за да се справят с общите предизвикателства и да насърчат сближаването на подходите. В темите бяха включени области като Регламента относно скрининга, извършването на оценки на уязвимостта и правните консултации.
[17] Австрия, Дания, Естония, Ирландия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Румъния, Финландия, Франция и Хърватия.
[18] Белгия, Испания, Литва, Латвия и Швеция са на последните етапи от изготвянето на проектите за мерките или вече са ги финализирали. Въпреки че Дания не е обвързана с Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище, в новата ѝ правна рамка ще бъде предвидена възможност за задействане на процедура на границата за предоставяне на убежище, ако възникне такава необходимост.
[19] Германия, Ирландия, Кипър, Словакия и Чехия.
[20] Унгария все още не е поискала отпуснатите ѝ средства по Пакта.
[21] Австрия, България, Германия, Гърция, Естония, Испания,Италия, Латвия (ФУМИ), Литва, Малта, Нидерландия, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Финландия, Франция (ИУГВП), Хърватия, Чехия и Швеция.
[22] Кипър, Белгия, Люксембург, Латвия (ФУМИ), Полша, Дания (ФУМИ) и Франция (ИУГВП). Асоциираните към Шенген държави участват в специален стратегически диалог в рамките на Пакта с цел да представят изменена програма до 12 юни 2026 г.

интеграция“ (ФУМИ) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП). През втората половина на 2026 г. Комисията и държавите членки ще преразгледат цялостното изпълнение на програмите въз основа на финансови данни за усвояването на средствата и на оперативни данни за напредъка в постигането на набелязаните цели. Част от бюджета за 2026—2027 г. на тематичния механизъм на ФУМИ може да бъде мобилизирана за предоставяне на допълнителна подкрепа на държавите членки въз основа на нуждите, установени в хода на постоянния обмен на информация относно изпълнението на Пакта, като същевременно се отчитат и други приоритети. Средствата на ЕС следва да се използват за решаване на проблеми в области, които са от решаващо значение за изпълнението на Пакта или за проблеми, които трябва да бъдат разгледани приоритетно в дадена държава членка поради възможното им въздействие върху подготвеността.

3.1. Градивен елемент 1 — Евродак

Ефективното функциониране на Евродак е от ключово значение за привеждането в действие на Пакта. **Държавите членки трябва да продължат да работят в тясно сътрудничество с Комисията и eu-LISA**, за да координират изпълнението му и, когато е необходимо, да искат и да получават насоки незабавно.

Към средата на април 2026 г. единадесет държави членки съобщиха за цялостно привеждане в действие и готовност да започнат работа в рамките на новата система Евродак до юни[23]. Шестнадесет държави членки съобщиха, че все още са изправени пред различни предизвикателства, но очакват да успеят да разрешат неуредените въпроси в срок[24]. Основните предизвикателства, пред които бяха изправени държавите членки, бяха забавяне в националните процедури за възлагане на обществени поръчки, като единадесет държави членки заявиха, че ще разчитат на централизираното решение, разработено от eu-LISA[25].

Кампанията за изпитване на новата система, в която участват държавите членки и eu-LISA, напредва. Както се очакваше, резултатите от изпитванията показват къде е необходимо да се внесат промени в техническите конфигурации на национално равнище. За да се отстранят тези пропуски, ще са необходими съгласувани усилия на национално равнище с подкрепата на eu-LISA. В отговор на тези предизвикателства eu-LISA редовно предоставя отговори на писмени въпроси и се организират срещи с Комисията и други заинтересовани страни.

Държавите членки са поели ангажимент да изпълнят набор от ключови етапи за изпитване за техническо съответствие, както и за изпитване на техните бизнес процеси. На 62-рото заседание на Управителния съвет на eu-LISA, което се проведе на 18 март, бе отбелязано, че като цяло много държави членки са постигнали добър напредък, като бе потвърдено

[23] Белгия, България, Гърция, Испания, Кипър, Малта, Румъния, Словения, Хърватия, Чехия и Швеция.
[24] Австрия, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Полша, Португалия, Словакия, Унгария, Финландия и Франция.
[25] Централизираното решение, което позволява на държавите членки да извършват операции в Евродак чрез уеб-базирания потребителски интерфейс (WUI), представлява резервен вариант за държави членки, които срещат затруднения при внедряването на национално равнище.

планираното въвеждане в експлоатация през юни 2026 г. Същевременно някои държави членки все още трябва да увеличат усилията си, след като не изпълниха договорения етап на изпитване на 15 април. Към 24 април деветнадесет държави членки приключиха изпитването за съответствие[26]. Останалите държави членки ще трябва да приключат бързо с това изпитване. Тези, които разчитат на хибриден подход[27] за внедряване, следва да разчитат на резервния вариант, в случай че проблемите с внедряването на национално равнище продължат. Що се отнася до изпитването на бизнес процесите, държавите членки трябва да покажат във възможно най-кратък срок достатъчно резултати от изпитванията на всички критични бизнес процеси; деветте държави членки, които все още не са започнали това изпитване, трябва да го направят по спешност[28].

Актът за изпълнение на Комисията относно междусистемните статистически данни[29] и всички необходими изменения, с изключение на едно, на незаконодателни актове, които следва да бъдат приети от Комисията с цел подкрепа на рамката за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС, са приети[30]. Те позволяват също така използването на Евродак от Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS), след като тя започне да функционира в края на 2026 г.

Eu-LISA продължава да изпълнява задачите си в рамките на строго определен график. Благодарение на извършената работа централната система Евродак вече е готова да изпълнява всички необходими функции[31]. Eu-LISA успешно интегрира Евродак и в рамката за оперативна съвместимост, като свърза системата с Общото хранилище на данни за самоличност, Европейския портал за търсене и Общата услуга за биометрично съпоставяне.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Изпитването на Евродак и обучението на персонала трябва да бъдат основният приоритет през следващите месеци. Eu-LISA организира редица специализирани

[26] Австрия, Белгия, България, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Полша, Португалия, Словения, Финландия, Хърватия, Чехия и Швеция.

[27] Държавите членки могат да приложат Регламента за Евродак чрез адаптиране на техните национални системи въз основа на Документа за контрол на интерфейса на Евродак, който позволява автоматизирано (междусистемно) взаимодействие между националните системи и централната система на Евродак, или чрез използване на уеб-базирания потребителски интерфейс (WUI), разработен от eu-LISA, който дава възможност на крайните ползватели да извършват операции чрез самия интерфейс и намалява необходимостта от прилагане на национално равнище. Хибридно внедряване означава използване на взаимодействие между системи за най-сложните операции (например предаването на нови масиви от данни), докато за по-лесните операции се разчита на WUI.

[28] Дания, Латвия, Малта, Нидерландия, Португалия и Словакия, Унгария, Франция и Хърватия.

[29] Решение за изпълнение (ЕС) 2026/533 на Комисията от 11 март 2026 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1358 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на съдържанието на месечните междусистемни статистически данни, при които се използват данни от Евродак, Визовата информационна система, Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им и Системата за влизане/излизане, съгласно член 12, параграф 3 от посочения регламент.

[30] Поради обсъжданията относно новия срок за въвеждане на преразгледаната Визова информационна система (ВИС) се отлага приемането на акта за установяване на съответствието между данните във ВИС и тези в Евродак.

[31] Като се имат предвид представляващите предизвикателство срокове, Комисията и eu-LISA се споразумяха относно функциите, които е абсолютно необходимо да бъдат въведени през юни. До края на годината ще бъдат добавени и други функции.

работни срещи относно изпитването и функциите на уеб-базирания потребителски интерфейс. Европол и органите на държавите членки, които имат право на достъп до Евродак, следва да инвестират в подходящо обучение и да изпитат по съответния начин своите оперативни процедури. За да се гарантира успешното стартиране на операциите, е от решаващо значение информационно-технологичните решения и съответният хардуер (например машините за Евродак) да бъдат осигурени навреме[32].

Държавите членки, които са избрали подход за хибридно внедряване, но за които съществува риск от забавяне, трябва да осигурят оперативна готовност въз основа на централизираното решение и да проведат съответните изпитвания.

3.2. Градивен елемент 2 — Нова система за управление на миграцията по външните граници на Съюза

Броят на държавите членки, които вече разполагат или скоро ще разполагат както с инфраструктура за приемане, така и с човешки ресурси, необходими за създаване на **адекватен капацитет за процедурите на границата, се е увеличил** до 15 след последната актуализация[33]; останалите 11 държави членки[34] трябва спешно да увеличат усилията си за създаване и достигане на адекватен капацитет. Някои държави членки трябваше да определят временни (междинни) решения, докато новата инфраструктура, като например многофункционални центрове, е в процес на изграждане[35]. Съществуващи обекти се ремонтират, за да отговарят на стандартите, изисквани съгласно Пакта, а в някои държави членки се предприемат действия за предотвратяване на укриването[36]. Местата, на които държавите членки извършват процедурите на границата, трябваше да бъдат съобщени на Комисията до средата на април 2026 г.: до 4 май 17 държави членки уведомиха Комисията за тези места[37]. С цел да се подготвят за новите срокове за процедурата на границата някои държави членки въведоха срокове за съдилищата и/или се опитаха да увеличат капацитета на съдилищата, за да се избегнат затруднения на етапа на обжалване. Мерките включват увеличаване на персонала и разширяване на техническата инфраструктура, включително съоръжения за провеждане на интервюта от разстояние[38]. Други подготвителни мерки включват изготвянето или

[32] Държавите членки, в които се провеждат свързани с Евродак процедури за възлагане на обществени поръчки и в които като цяло е налице напредък в това отношение, са Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Ирландия, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Словения и Хърватия. Франция и Словакия приключиха този процес.

[33] Австрия, Белгия, Ирландия, Кипър, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Португалия, Словакия, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

[34] България, Германия, Гърция, Естония, Италия, Латвия, Полша, Румъния, Словения и Унгария.

[35] Например Естония, Латвия и др.

[36] Например Австрия, Естония, Испания, Италия, Латвия и Литва.

[37] Белгия, България, Германия, Естония, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Нидерландия, Румъния, Словакия, Финландия, Франция, Хърватия и Швеция.

[38] Хърватия и Нидерландия въведоха ново законодателство за определяне на срокове за съдебната власт. Белгия и Хърватия инвестираха в увеличаване на капацитета си, като например наемане на нов персонал и/или изграждане на техническа инфраструктура. Италия набира допълнителен персонал за комисиите за предоставяне на убежище и съдилищата. Франция укрепи капацитета на апелативните си съдилища, които разглеждат решенията за връщане. Кипър е в процес на укрепване на капацитета на Административния съд по въпросите на международната закрила с четирима съдии.

актуализирането на стандартни оперативни процедури и насоки, цифровизиране на процедурите и създаване на общи системи за управление на делата[39].

Комисията актуализира проекта на документа с насоки относно процедурите на границата за предоставяне на убежище и за връщане въз основа на обсъждания с национални експерти, гранични служители, служители, отговарящи за предоставянето на убежище, и служители, работещи по случаи на връщане. В новото Практическо ръководство на EUAA относно процедурата на границата за предоставяне на убежище, прието от Управителния съвет на EUAA през март 2026 г.[40], се очертават основните практически елементи за ефективна процедура на границата.

Повечето държави членки отбелязват напредък в създаването и организирането на задължителен **скрининг**[41]. Около две трети от държавите членки са уведомили компетентните органи за скрининг преди крайния срок — 12 юни[42]. Много от тях вече провеждат обучение на персонала си или довършват планирането на обучението, като разчитат на подкрепата — или използват материали — от EUAA и Frontex, както и от МОМ[43]. Пилотни скрининги, организирани с подкрепата на Frontex, EUAA и Европол, се проведоха на остров Лампедуза и в Сицилия, както и на летището в Лисабон и на сухопътната граница в Румъния. Комисията продължава да разработва своите насоки за прилагането на Регламента относно скрининга с оглед на бъдещо актуализиране на Практическото ръководство за граничните служители. Модулите за обучение относно скрининга, разработени от EUAA и Frontex, бяха предоставени на разположение на ползвателите в края на септември 2025 г. И двете агенции съгласуваха съдържанието на своите обучения, за да гарантират хармонизирано прилагане. Frontex разработи програма за обучение на гранични служители, която се адаптира към националните условия. EUAA разработи модул за обучение „Въведение в скрининга в контекста на международната закрила“, който е на разположение от март 2026 г[44]. Наборът от инструменти за скрининг[45], разработен от Frontex и EUAA, допълва насоките на Комисията и включва набор от образци, насоки и практически ресурси. Въз основа на опита, натрупан по време на полевите изпитвания в Италия и Румъния, окончателната версия на резултатите от разработването на набора от инструменти за скрининг беше

[39] Държави членки, които актуализираха своите насоки и оперативни процедури: Австрия, Гърция, Естония, Испания, Италия, Литва, Малта, Франция и Хърватия. Държави членки, които са предприели мерки за цифровизация на процедурите или за създаване на общи системи за управление на делата: Австрия, Белгия, Естония, Испания, Италия, Литва, Малта, Словения, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

[40] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure.

[41] Австрия, Белгия, България, Гърция, Естония, Испания, Ирландия, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Нидерландия, Румъния, Словакия, Словения, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция са на път да въведат инструментите за скрининг; Италия е готова да посрещне пристигащите по море.

[42] Австрия, Белгия, България, Чехия, Дания, Финландия, Исландия, Франция, Хърватия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Швейцария.

[43] Австрия, Белгия, Франция, Германия, Испания, Финландия, Италия, Словакия и Чехия. Всички обучения в България приключиха.

[44] Повече информация за модула е на разположение на следния адрес: https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/introduction-screening-context-international-protection#section14332-1.

[45] Разработено от Frontex, EUAA и Комисията с подкрепата на Европол и експерти от държавите членки.

финализирана и разпратена до държавите членки за ползване, включително оперативен контролен списък за медицинските специалисти.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Държавите членки трябва да предприемат незабавни действия, за да осигурят пълното въвеждане в действие на процедурите за скрининг и процедурите на границата. Такъв е по-специално случаят с някои държави членки[46], които трябва да осигурят **адекватен капацитет**. Макар че някои държави членки разчитат на временни решения, докато новопланираната инфраструктура бъде готова, е важно тези решения да отговарят на стандартите, определени в новата Директива относно условията на приемане, и да разполагат с достатъчно персонал. Държавите членки, които все още не са уведомили Комисията за местата, където ще се извършват процедурите на границата, трябва да направят това по спешност[47].

За да управляват процеса по външните граници, държавите членки трябва да гарантират, че лицата, за които се прилага процедурата на границата, не влизат на територията на държавите членки, а остават в определените за целта зони. Пилотният скрининг показа, че предотвратяването на укриването е свързано с трудности, което води до ситуация, при която не е възможно ефективно насочване към подходящата последваща процедура. Въз основа на този опит за държавите членки трябва да бъде приоритет **определянето на ефективни мерки за предотвратяване на укриването и вторичните движения**. Държавите членки трябва да използват периода на първоначалното задържане от правоприлагащите органи за извършване на проверки за скрининг, по-специално проверки на самоличността и проверки за сигурност, както и за регистрация в Евродак. Освен това, в съответствие с правните инструменти в рамките на Пакта, държавите членки могат да разчитат на диференцираното прилагане на ограниченията на свободата на движение, задържането и алтернативите на задържането, за да предотвратят по ефективен начин укриването, като гарантират пропорционалност и зачитане на основните права, включително преразглеждане, когато това е необходимо. Освен това, за да работят процедурите на границата, третите държави ще трябва да изпълняват своята роля и да спазват международните си задължения за обратно приемане на собствените граждани. Като част от дипломатическите си усилия в областта на миграцията ЕС засилва ангажираността си със съответните трети държави. Държавите членки трябва да засилят сътрудничеството в областта на обратното приемане, за да могат незаконните мигранти да бъдат ефективно връщани преди изтичането на срока за приключване на процедурата на границата за връщане.

Скринингът и процедурите на границата зависят от ефективното сътрудничество между различните заинтересовани страни. По-нататъшната подготвителна работа трябва да се съсредоточи върху създаването на условия за това сътрудничество, включително чрез електронни формуляри и национални системи за управление на делата, с цел избягване

[46] Унгария, България, Германия, Гърция, Латвия, Италия, Испания и Полша.
[47] Австрия, Гърция, Люксембург, Полша, Португалия и Словения, Унгария и Чехия.

на затруднения или процедурни пропуски[48]. В някои държави членки все още предстои да бъдат финализирани правилата относно медицински прегледи[49]. Важно е информацията да се предоставя своевременно по време на етапа на скрининг, за да могат държавите членки да прилагат правила относно неспазването, когато това е необходимо. Скринингът следва да обхваща всички пристигащи, дори когато броят им е голям: за тази цел протоколите и насоките трябва да бъдат кратки и да се фокусират върху ключовите аспекти, за да се осигурят бързи процедури и да се избегнат ситуации, при които само част от пристигащите да бъдат проверявани. Тези мерки следва, доколкото е възможно, да се предприемат още при първоначалното задържане от правоприлагащите органи, за да се предотврати ефективно укриването, без да се налага да се вземат индивидуални решения за задържане или ограничаване на свободата на движение.

Комисията поддържа тесни връзки с всички държави членки с цел справяне с оставащите предизвикателства. Освен това с помощта на EUAA и Frontex Комисията организира семинари с практическа насоченост за най-засегнатите държави членки[50]. Работните срещи са съобразени със специфичните национални условия на всяка държава членка, като се вземат предвид нейното географско положение и миграционна обстановка, различните системи за приемане, както и по-широките национални институционални контексти. Чрез обединяването на всички национални органи и основни заинтересовани страни, участващи в изпълнението на Пакта, включително съдебната власт, работните срещи имат за цел да спомогнат за създаването на един безпрепятствен процес — от скрининга, през процедурата на границата за предоставяне на убежище, до процедурата на границата за връщане — и да обхванат всички необходими технически и оперативни аспекти, които трябва да бъдат въведени. С цел улесняване на координацията Комисията прикани държавите членки да определят национални звена за контакт за скрининг и свои национални органи за скрининг преди юни 2026 г.

Към края на май Евростат ще публикува на своя уебсайт списъка на държавите с нисък процент на признаване на молби за международна закрила (20 % или по-малко), което е едно от основанията за прилагане на задължителната процедура на границата. Компетентните органи на държавите членки ще трябва редовно правят справки с този списък, за да осигурят яснота за решаващите органи и за съответните кандидати, насърчавайки общото му прилагане в целия Съюз. В този контекст делегациите на ЕС в съответните държави също ще предоставят навременна информация от мястото на събитията.

3.3. Градивен елемент 3 — Преосмисляне на приемането

Повечето държави членки предприемат частични реформи на своите системи за приемане, за да се приспособят към новите правила, докато за много малко държави

[48] Свързаните с това предизвикателства варират от осигуряването на ИТ инфраструктура и разработването на формуляри до решаването на въпроси, свързани с настойничеството на непридружените ненавършили пълнолетие лица, неопределянето на местата.
[49] Сред тях са Германия, Естония, Испания и Словения.
[50] България, Гърция, Испания, Италия, Кипър и Хърватия.

членки това е част от по-мащабна системна реформа[51]. Някои държави членки посочват, че разполагат с достатъчен капацитет за приемане[52], а много държави членки изграждат нова инфраструктура или ремонтират и преустройват съществуващата[53]. В няколко държави членки продължават дейностите по създаването на нови многофункционални центрове[54]; моделите и подробните планове, разработени от EUAA и Комисията, продължават да бъдат полезни за тази цел[55].

Редица държави членки продължават да работят по въвеждането на различни условия на приемане на различните групи кандидати. Тези условия могат да бъдат полезни за отчитане на потребностите на уязвими лица[56] или семейства, както и за осигуряване на специална инфраструктура за случаи на [57]прехвърляне.

Насърчаването на цифровата интеграция и свързаността на съществуващите системи за управление на делата, подобряването на предаването на данни и улесняването на достъпа до информация за съответните органи продължават да бъдат основен приоритет за почти всички държави членки, въпреки разликите в ситуациите и изходните им точки[58]. Много държави членки вероятно ще продължат да реализират проекти за интегриране на системи за управление на делата и след юни 2026 г.

Работата в Контактния комитет по въпросите на приемането продължава, като акцентът се поставя върху транспонирането на Директивата относно условията на приемане от 2024 г. и прехода от приложимата в момента директива към преработената директива. Това включва и разпоредбите относно прилагането на ограничения на свободата на движение, задържането и алтернативите на задържането, които ще бъдат подробно описани в специален документ с насоки. Преди изтичането на крайния срок за транспониране на Директивата относно условията на приемане през юни една държава членка вече съобщи, че е извършила пълно транспониране[59]. Основавайки се на работата в рамките на приемната мрежа на EUAA през декември 2025 г EUAA публикува Практическо ръководство за управлението на центрове за приемане[60]. В него се разглеждат основните елементи, свързани с управлението и организацията на центровете за приемане, като се обръща

[51] Португалия, Ирландия и Швеция. Швеция преминава от частно настаняване към центрове за колективно настаняване.
[52] Например Чехия, Литва, Франция, Финландия, Испания, Малта, Словакия и Гърция (континенталната част).
[53] Например Австрия, Естония, Италия, Малта, Хърватия и Чехия. Очакват се закъснения в България, Кипър, Латвия, Словения, Словакия и Португалия.
[54] Например: Австрия, Хърватия, Кипър, Естония, Латвия, Литва, Люксембург, Португалия, Румъния и Словакия.
[55] EUAA прилага тези подробни планове в контекста на подкрепата за Румъния.
[56] Например Италия, Кипър, Малта, Словения и Швеция.
[57] Например Белгия, Германия, Кипър, Нидерландия, Словения и Швеция.
[58] В Белгия, България, Испания, Италия, Литва, Малта, Словакия, Словения, Финландия, Франция, Хърватия и други държави се извършват дейности по свързани с приемането на бежанци системи за ИТ. Въпреки че Финландия разполага с модерна система, поради недостига на експерти в областта на ИТ е необходимо да се определи приоритет на задачите. Словения няма да приключи всички дейности до юни 2026 г. Други страни, като например Испания, отбелязват добър напредък. Естония ще осъществи интегрирането на системите за ИТ след юни в рамките на друг проект и ще гарантира, че до юни ще бъде налична цялата необходима взаимосвързаност.
[59] Чехия.
[60] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-management-reception-centre-arrival.

специално внимание на началния етап на приемане и на връзката с процедурните аспекти. В него се подчертава и важната роля на достъпа до мерки за ранна интеграция по време на етапа на приемане за създаването на основа за успешно последващо приобщаване в приемащото общество. Това обхваща елементи от Директивата относно условията на приемане: достъп до езикови курсове, курсове за гражданско образование и курсове за професионално обучение, до пазара на труда, както и процедури за признаване на квалификации. През март 2026 г. EUAA прие актуализираните „Оперативни стандарти и показатели за приемането, включително свързани с уязвимостта аспекти“[61]. В тях се обръща специално внимание на децата и на уязвимостта.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Държавите членки трябва да преодолеят пропуските, които биха могли да доведат до забавяне на процедурите, да създадат нов капацитет, където е необходимо, или да осигурят подходящи условия за качество на инфраструктурата, като отчитат специфичните нужди и уязвимостта, по-специално на децата, включително на непридружените ненавършили пълнолетие лица. Когато е необходимо, трябва да се въведат междинни мерки, за да се гарантира достатъчен капацитет. Необходими са усилия особено в случаите, когато държавите членки нямат ясни планове за създаване на адекватен капацитет за приемане или наскоро са намалили този капацитет[62]. Особено в тези случаи съответните държави членки трябва да гарантират, че всички подобни мерки са в съответствие с общата необходимост от добре подготвени системи за предоставяне на убежище и приемане.

EUAA организира информационни дейности за популяризиране на инструменти, насоки и обучения и ще продължи да организира тематични семинари и програми за обмен за държавите членки. По искане на Комисията EUAA ще разработи насоки относно моделите за приемане.

Повечето държави членки все още трябва да транспонират Директивата относно условията на приемане и да предоставят на Комисията съответните текстове, придружени от обяснителен документ, до 12 юни. Комисията насърчава всички държави членки да определят отговорните органи и да съобщят тази информация във възможно най-кратък срок, за да се улесни обменът на информация относно изпълнението.

Точните и пълни данни за приемането са от основно значение за оценката на ситуацията с приемането. Държавите членки са длъжни да представят данни за основните показатели за приемане за следващия Европейски годишен доклад относно убежището и миграцията. От 2027 г. държавите членки ще докладват данни на EUAA относно

[61] В настоящите насоки се актуализира и обобщава, както следва: Насоки относно условията на приемане: оперативни стандарти и показатели (2016 г.); Насоки относно условията на приемане на непридружени деца: оперативни стандарти и показатели (2018 г.); https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-reception-operational-standards-and-indicators; https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-vulnerability-operational-standards-and-indicators.

[62] В Кипър, Белгия, Нидерландия и Гърция продължават да съществуват проблеми, свързани с приемането, по-специално по отношение на непридружените ненавършили пълнолетие лица. Испания намалява капацитета си поради спада в броя на пристигащите. През 2025 г. Франция преструктурира системата си за приемане, като намали капацитета си за приемане в натура и започна да отпуска финансова помощ на кандидатите, на които не се осигурява настаняване в натура (държавите членки могат да осигуряват материални условия за приемане в натура или чрез парични средства/ваучери).

пълния набор от показатели за приемане. Държавите членки ще трябва допълнително да подобрят отчетността и нивото на детайлност на данните, за да се гарантира, че статистическите данни са съпоставими и пълни.

3.4. Градивен елемент 4 — Справедливи, ефективни и съгласувани процедури за предоставяне на убежище

Новоприетият списък на ЕС на сигурните държави на произход дава възможност на държавите членки да приложат предварително някои елементи от регламента, по-специално прилагането на 20 % (или по-нисък процент) признаване като основание за ускорена процедура, както и възможност да определят сигурни държави на произход и сигурни трети държави с изключения за конкретни части от територията на държавата членка или за ясно разпознаваеми категории лица.

Различни държави членки предприемат мерки за справяне с натрупаните забавяния на изостанали дела и за подобряване на управлението на дела. Те включат създаването на допълнителни екипи, наемането на допълнителен персонал, реформиране на процесите чрез цифровизация и интегрирани системи за управление на делата и хармонизиране на работните процеси и процедурите между различните заинтересовани страни[63]. Някои държави членки също така използват подкрепата от EUAA, например за съвместно разработване на процедури, за подаване на искания за разполагане или обучения, както и за насочване на оперативна подкрепа[64]. Много държави членки продължават да работят в сътрудничество със съдебната власт и предприемат конкретни мерки за привеждане на националните съдебни производства в съответствие с изискванията на Пакта, за повишаване на ефективността на съдебните системи и за увеличаване на капацитета за разглеждане на жалби[65].

EUAA работи по няколко продукта, които ще подпомогнат държавите членки при въвеждането на новите процедури за предоставяне на убежище. Оперативните стандарти и показатели на EUAA за процедурата за предоставяне на убежище бяха публикувани на 25 ноември 2025 г[66]., за да се подпомогне постигането на справедливи и ефективни процедури за предоставяне на убежище от държавите членки и да се укрепи общата европейска система за убежище на оперативно равнище. EUAA продължава активно да работи с членовете на съдилищата и трибуналите по различни теми[67].

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Необходимо е да се продължат конкретните действия, а в някои случаи и да се засилят, за да **се преодолеят натрупаните забавяния** и да се предотврати появата на нови[68].

[63] Държавите членки, които понастоящем осъществяват тези различни реформи, са Австрия, Белгия, Германия, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Люксембург, Малта, Португалия, Финландия и Хърватия.
[64] Например: Белгия, България, Германия, Гърция, Ирландия, Италия, Кипър, Литва и Португалия.
[65] Австрия, Белгия, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Португалия, Словения, Финландия, Хърватия и Чехия.
[66] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-procedure.
[67] https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/2025-11/2026_Courts_Tribunals_Schedule_Activities_EN.pdf.
[68] Сред държавите членки, които продължават да се сблъскват с предизвикателства, са Белгия, Германия, Гърция, Испания, Ирландия, Италия, Кипър, Люксембург, Малта, Нидерландия, Португалия, Финландия и Хърватия.

Някои от мерките, които държавите членки трябва да предприемат, са своевременното започване на процедури за набиране на персонал, независимо дали за временна, или постоянна заетост, както и осигуряването на необходимото обучение, за да се гарантира, че служителите са добре запознати с новата рамка, евентуално в сътрудничество с EUAA[69]. Успоредно с намаляването на натрупаните забавяния държавите членки следва също така да укрепят съдебния капацитет. Предвид риска от претоварване на съдебните системи и недостига на персонал, който би могъл да възникне в резултат на по-кратките срокове по новите процедури, националните администрации трябва да осигурят ефективна координация между съответните служби.

Като част от подготвителната си работа държавите членки трябва също така да предприемат необходимите мерки и, когато е уместно, да въведат законодателни промени, за да осигурят ефективен достъп до процедурите за предоставяне на убежище, като винаги спазват принципа на забрана за връщане .

Съгласно Регламента относно процедурата за убежище държавите членки са длъжни да уведомят Комисията за другите съответни национални органи, освен решаващия орган, които отговарят за приемането на молбите, както и за определения компетентен орган за регистрирането на молбите, до 12 юни 2026 г. Те трябва също така да определят национално звено за контакт за целите както на посочения регламент, така и на Регламента относно определянето на лицата, на които е предоставена международна закрила, и да съобщят данните за връзка с него на Комисията. След това Комисията ще сподели тази информация с останалите държави членки.

3.5. Градивен елемент 5 — По-ефикасни и справедливи процедури за връщане

Успоредно с преговорите по предложения регламент относно връщането Комисията и държавите членки определят практически и оперативни мерки за повишаване на ефективността на връщането. Почти всички държави членки адаптираха своята нормативна уредба или практики, за да съгласуват тясно издаването на решения за връщане с отрицателните решения за предоставяне на убежище в съответствие с Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище. Държавите членки въвеждат допълнителни мерки в рамките на по-широките съвместни усилия за опростяване и рационализиране на административните процедури[70]. Държавите членки предприеха мерки за модернизиране на националните си системи за управление на делата по връщането: към днешна дата, с подкрепата на Frontex, 22 държави членки[71] внедриха информационно-технологични решения за управление на делата по

[69] EUAA продължава да актуализира своите модули за обучение и да разработва нови. Към момента са актуализирани или изготвени нови 26 модула за обучение, с което Европейският учебен план в областта на убежището е приведен в съответствие с Пакта.

[70] Сред тях са Австрия, Италия, Кипър, Румъния и Словения (нов център за подпомагане на доброволното връщане за уязвими лица), България и Чехия (подпомагане на доброволното връщане), по отношение на службите за връщане: България и Швеция. Полша планира нова стратегия за връщане и възобновява усилията си за увеличаване на връщанията.

[71] Австрия, Белгия, България, Гърция, Естония, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Унгария, Финландия, Хърватия, Чехия и Швейцария.

връщането, като извършиха анализ на пропуските по отношение на система-модел за ИТ (модел RECAMAS).

С подкрепата на координатора по въпросите на връщането държавите членки и Frontex продължават усилията си за провеждане на целенасочени действия по връщане и за координиране на оперативни мерки с цел увеличаване на броя на връщанията към общи приоритетни трети държави. По отношение на процедурата на границата за връщане държавите членки с най-голям брой случаи в рамките на тази процедура вероятно ще връщат граждани на трети държави в група от трети държави, които са от особено значение за съответната държава членка. Координираните мерки следва да бъдат насочени към разполагането на служители за връзка в тези трети държави, увеличаване на използването на механизми за доброволно връщане, провеждането на съвместни операции по връщане и използването на инструменти за установяване на самоличността.

Frontex, в сътрудничество с държавите членки и други заинтересовани страни, събра добри практики за ефективното установяване на самоличността и документиране на граждани на трети държави с оглед връщането им. Добрите практики, които изрично отразяват кратките срокове и оперативните ограничения, въведени с процедурата на границата за връщане, ще бъдат на разположение на държавите членки през второто тримесечие на 2026 г.

Броят на връщанията, подпомагани от Frontex, продължава да нараства, като през 2025 г. те съставляват почти половината от общия брой връщания от Съюза. Дейността на разположените служители от постоянния корпус, като например специалистите в областта на връщането, служителите за ескортиране и подкрепа при връщане на Frontex и наблюдателите по основните права, продължава да подпомага процесите на връщане на държавите членки. Освен стандартните разполагания Агенцията планира да разгърне екипи, съставени както от служителите за ескортиране и подкрепа при връщане на Frontex, така и от специалисти в областта на връщането, в държавите членки. Това би позволило прилагането на един по-координиран подход при подпомагането на процедурите на границата по връщане, действащ по по-гъвкав начин.

През първата половина на 2025 г. всички държави членки продължават активно да използват програмата на ЕС за реинтеграция по линия на Frontex, която понастоящем предоставя помощ за реинтеграция в около 40 държави на произход. В отговор на исканията на държавите членки Frontex продължава да предоставя целенасочена подкрепа за изграждане на техния капацитет с цел хармонизиране на консултирането и във връзка с връщането и реинтеграцията чрез редовни обучителни курсове с мултиплициращ ефект.

В рамките на обмена с трети държави, както и по повод на събития като срещите относно регионалните процеси в областта на миграцията, Комисията запозна партньорите си с последиците от процедурата на границата за връщане и с необходимостта от подобряване на цялостното сътрудничество с цел повишаване на ефективността на процедурите и спазване на сроковете. Основните елементи бяха представени и на Конференцията на посланиците на ЕС през 2026 г.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

За да се осигурят по-ефикасни и ефективни процедури, Европейският парламент и Съветът следва да постигнат бързо споразумение по предложения регламент относно връщането. Освен това през тази година Комисията ще представи предложение за цифровизация на управлението на делата в областта на връщането, обратното приемане и реинтеграцията.

Държавите членки следва да разширят използването на наличните възможности за подкрепа от Frontex в областта на връщането: към момента само три държави членки използват повече от 60 % от този вид подкрепа. Комисията и Frontex работят в сътрудничество с държавите членки за определяне на оперативните нужди и намиране на практически решения за прилагането на процедурата на границата за връщане, включително чрез специално организирани работни срещи. Frontex ще продължи да адаптира подкрепата си за държавите членки въз основа на резултатите от годишното си проучване.

Връщането и обратното приемане остават ключови елементи във всеобхватния подход към сътрудничеството в областта на миграцията с трети държави. Опитът показва, че ако задължението за обратно приемане на собствени граждани се прилага по структуриран начин, съгласно ясни и съгласувани правила, това ще допринесе за поддържането на редовен диалог. Споразумението за обратно приемане между ЕС и Нигерия, което наскоро беше парафирано от страните, също е в тази посока, като осигурява структурирана рамка за сътрудничество. Това е от съществено значение за разрешаването на конкретни проблеми и за намирането на основани на политическата воля за сътрудничество решения. Ефективното сътрудничество в областта на обратното приемане с трети държави, за чиито граждани се прилага процедурата за връщане на границата, е основна предпоставка за практическото функциониране на новите задължителни процедури на границата. В този контекст е от съществено значение да се осигури и координация между делегациите на ЕС и посолствата на държавите членки, така че те да разполагат с подходяща информация и адекватен капацитет за действие в трети държави, както и за да бъдат свързаните с връщането и обратното приемане въпроси интегрирани в по-широкия набор от интереси на ЕС по отношение на съответната трета държава.

3.6. Градивен елемент 6 — Привеждане в действие на правилата за отговорността

Доброто функциониране на съществуващите правила от Дъблин и на новите правила съгласно Регламента относно управлението на убежището и миграцията е от основно значение за Пакта. Правилата за въвеждане на новата система за отговорност бяха приети през октомври 2025 г[72]. Няколко държави членки укрепват капацитета на своите

[72] Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/2055 на Комисията от 2 октомври 2025 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета относно управлението на убежището и миграцията и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията.

звена „Дъблин“ чрез назначаване на нови служители или чрез вътрешни прехвърляния[73]. Държавите членки предприемат и други мерки. Те включват вътрешна реорганизация, подобряване на системите за ИТ и системите за управление на делата, нови насоки и обучения, усъвършенстване на процедурите за уязвими групи и семейства, създаване на нова специализирана инфраструктура за лица, подлежащи на прехвърляне, както и засилване на съпътстващите мерки, като например консултантски услуги[74].

В новите „Оперативни стандарти и показатели за Регламента относно управлението на убежището и миграцията“ на EUAA, приети през март 2026 г.[75] и разработени съвместно с държавите членки, се преразглеждат и актуализират изцяло съществуващите стандарти и показатели за Регламента [76]„Дъблин III“. В тях се предлагат подкрепа и насоки за държавите членки при прилагането на Регламента относно управлението на убежището и миграцията, като се поставя акцент върху механизма за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, с цел постигане на справедливи и ефективни процедури и укрепване на общата европейска система за убежище. В допълнение към тези насоки EUAA работи по нови препоръки за практически решения, включително относно организацията на прехвърлянията, координацията между съответните заинтересовани страни, предотвратяването на укриването и гарантирането на зачитането на основните права в хода на цялата процедура.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

За да се осигури устойчив преход от сегашната система от Дъблин към новите правила за отговорност, следва да се обърне специално внимание на оперативното сътрудничество между държавите членки. Държавите членки следва да бъдат активно ангажирани в улесняването на прехвърлянията и да си сътрудничат по практически и логистични въпроси. Държавите членки трябваше да съобщят определените от тях места за прехвърляне на отговорност до 12 април 2026 г[77]. Това е от съществено значение за прехода към новата система за отговорност. Въпреки че са в ход реформи, в някои държави членки все още се наблюдава недостиг на персонал, който трябва да бъде преодолян[78].

---

[73] Австрия (вътрешни прехвърляния), Белгия, Гърция, Естония, Малта, Португалия, Словения и Хърватия.

[74] Например вътрешни реорганизации в Ирландия и Хърватия; подобряване на системите за ИТ и системите за управление на делата в Белгия, България, Дания, Ирландия, Италия, Кипър, Франция, Финландия и Чехия; нови насоки, включително относно уязвимите групи и семействата в Австрия, Ирландия, Франция и Чехия; допълнително обучение в Австрия, Ирландия, Португалия, Франция, Чехия и Швеция; създаване на специална инфраструктура за настаняване на хора за прехвърляне на отговорност в Белгия, Германия, Словения и Финландия, както и подобрени консултантски услуги за справяне с риска от укриване, например в Белгия.

[75] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-migration-management-regulation.

[76] Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (преработен текст).

[77] Всички държави членки, с изключение на Унгария, засега са съобщили на EUAA определените места.

[78] Гърция, Италия, Португалия, Румъния и Хърватия.

Комисията поддържа тесен диалог с държавите членки, за да гарантира, че са налице необходимите условия за осъществяване на прехвърляния към всички държави членки в съответствие с новите правила, веднага щом те започнат да се прилагат. До 12 юли, а след това и до 15 октомври, Комисията ще оценява дали текущите практики по отношение на приложимите правила за прехвърляне не са били коригирани, като в противен случай биха представлявали системни недостатъци, които биха могли да доведат до сериозни отрицателни последици за функционирането на Регламента относно управлението на убежището и миграцията.

Комисията ще финализира делегираните актове, предвидени в Регламента относно управлението на убежището и миграцията, с цел да се улесни прилагането на правилата относно непридружените ненавършили пълнолетие лица и лицата на издръжка, включително определянето на отговорността въз основа на тези критерии. Подобряването на DubliNet продължава въз основа на концептуалния документ, изготвен от eu-LISA и Комисията и одобрен от държавите членки през юни 2024 г. Eu-LISA разработва също така техническите и оперативните аспекти на комуникацията между държавите членки чрез DubliNet.

3.7. Градивен елемент 7 — Осъществяване на солидарността

През ноември 2025 г. бе даден старт на първия годишен цикъл на управление на миграцията с приемането на Европейския годишен доклад относно убежището и миграцията, в който се прави оценка на миграционната ситуация в Съюза и държавите членки за периода юли 2024 г.—юни 2025 г. и се набелязват потенциалните тенденции и развития за предстоящата година[79]. Въз основа на констатациите в доклада Комисията прие решение за изпълнение[80], с което определи държавите членки, подложени на миграционен натиск (Гърция, Италия, Испания и Кипър), държавите членки, изложени на риск от миграционен натиск (Белгия, България, Естония, Германия, Ирландия, Франция, Хърватия, Латвия, Литва, Нидерландия, Полша и Финландия) и държавите членки, които са изправени пред значима миграционна ситуация (България, Чехия, Естония, Хърватия, Австрия и Полша). Вследствие на предложението на Комисията за Акт за изпълнение на Съвета за установяване на годишния солидарен резерв Съветът свика Форума на високо равнище на ЕС за солидарност, на който държавите членки поеха своите ангажименти за солидарен принос[81]. На 19 декември 2025 г. Съветът прие решението си за изпълнение относно създаването на солидарен резерв за 2026 г. с референтен брой от 21 000 премествания или други форми на солидарна подкрепа или финансов принос[82] в размер на 420 милиона евро. Координаторът на ЕС по въпросите на

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025DC0795.
[80] Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2323 на Комисията от 11 ноември 2025 г. съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета.
[81] Всички държави членки поеха ангажимент, с изключение на Унгария и Словакия.
[82] Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2642 на Съвета от 19 декември 2025 г. относно установяването на годишния солидарен резерв за 2026 г.

солидарността в момента подготвя въвеждането в действие на резерва в рамките на Платформата за солидарност [83].

В новото практическо ръководство на EUAA относно механизма за солидарност, прието през март 2026 г.[84], се предоставят насоки относно практическото прилагане на механизма за солидарност от националните органи, по-специално по отношение на преместванията. Втората част ще бъде съсредоточена върху компенсациите за отговорността.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Работата по изпълнението на първия солидарен резерв напредва добре, като се осъществява обмен на информация между Комисията и всички държави членки. Форумът на техническо равнище на ЕС за солидарност ще бъде свикан, след като Пактът започне окончателно да се прилага през юни, за да продължи работата по привеждането в действие на механизма за солидарност, въз основа на предложението на координатора по въпросите на солидарността за балансирано и справедливо разпределение на резерва между ползващите се държави членки. За да се подготви това, в момента се извършва задълбочен обмен с всички държави членки в рамките на Платформата за солидарност и на двустранно равнище както с ползващите се, така и с допринасящите държави членки. Освен това Комисията ще продължи да работи с държавите членки, за да се гарантира, че всички те допринасят за солидарния резерв. За изпълнението на солидарния резерв остава от ключово значение да няма системни недостатъци в ползващите се държави членки по отношение на правилата за отговорност съгласно Регламента относно управление на убежището и миграцията, които биха могли да доведат до сериозни отрицателни последици за функционирането на системата. Ако бъдат открити такива недостатъци, допринасящите държави членки няма да бъдат задължени да изпълнят поетите от тях ангажименти.

След стартирането на първия годишен цикъл на управление на миграцията качеството и пълнотата на данните се подобриха. Въпреки това за следващия цикъл е необходима още работа[85]. Държавите членки следва да гарантират, че количествените и качествените данни и информация се предоставят своевременно на съответните органи на ЕС, по-специално на EUAA, Frontex и Евростат, както е определено в Регламента относно управлението на убежището и миграцията. Текущата работа по създаването на нов модел за движението на данни следва да гарантира наличието на единен набор от

[83] На 23 март 2026 г. се проведе среща на Платформата за солидарност с цел подготовка на привеждането в действие на солидарния резерв за 2026 г., след като Пактът започне да се прилага.
[84] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-solidarity-mechanism-part-i.
[85] Според първия годишен доклад в редица държави членки продължаваха да съществуват съществени пропуски в данните, по-специално в областите на връщането, решенията по обжалване на молби за предоставяне на убежище, системите за приемане, непридружените ненавършили пълнолетие лица и незаконното пребиваване. България, Германия, Естония, Испания, Ирландия, Италия, Кипър, Латвия, Люксембург, Португалия, Румъния, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия и Чехия са докладвали непълни или липсващи данни по един или повече показатели.

официални европейски статистически данни в областта на международната закрила[86]. Това би позволило на Комисията допълнително да подобри качеството и изчерпателността на своята оценка при определяне на миграционната ситуация в държавите членки.

3.8. Градивен елемент 8 — Подготвеност и планиране за непредвидени ситуации

Неотдавнашните геополитически събития, като например свързаните с Близкия изток, допълнително подчертават значението на подготвеността и планирането за непредвидени ситуации. Както е посочено в заключенията на лидерите на Европейския съвет от март 2026 г[87]., ЕС е готов да мобилизира изцяло своите дипломатически, правни, оперативни и финансови инструменти, за да предотврати неконтролираните миграционни движения към ЕС и да запази сигурността в Европа. Комисията и съответните агенции на ЕС следят отблизо развитието на събитията и възможните последици за миграционните потоци, включително чрез системи за ранно предупреждение, прогнозиране и моделиране на сценарии, за да осигурят пълна ситуационна осведоменост и да подкрепят навременните и координирани ответни действия, когато това е необходимо. Комисията, съвместно с EUAA и Frontex, участва в специални диалози с държавите членки с цел обсъждане на възможни сценарии и планиране за непредвидени ситуации по външните граници[88], както и в областта на убежището и приемането в случай на засилени миграционни потоци, и набелязване на областите, в които може да се наложи предприемане на допълнителни действия за подобряване на подготвеността.

Всички държави членки с изключение на една[89] вече са представили своите национални планове за действие при непредвидени ситуации на EUAA. В повечето от тези планове са отразени основните елементи на образеца, разработен от EUAA; Плановете обаче се различават по степента на пълнота на елементи на образеца, например убежище, приемане и непридружени ненавършили пълнолетие лица[90]. Като продължение на предишното актуално състояние на изпълнението на Пакта, някои държави членки вече

---

[86] Създаден е съвместен проект между EUAA и Евростат за рационализиране на статистическите данни относно международната закрила. До средата на 2026 г. между двете организации трябва да бъде подписано работно споразумение, а новият модел за движението на данни ще започне да се прилага от референтния месец юли 2025 г.

[87] https://www.consilium.europa.eu/media/sdcfj0kl/bg-20260319-european-council-conclusions.pdf.

[88] Frontex актуализира Наръчника относно планирането за непредвидени ситуации в областта на граничното управление и връщането — практическо ръководство, предназначено да подпомогне задействането, изпитването и усъвършенстването на националните планове за действие при непредвидени ситуации при голям приток на мигранти и други кризисни ситуации по външните граници на ЕС.

[89] Унгария.

[90] Например Испания, Естония, Франция, Латвия, Нидерландия и Австрия. В рамките на диалога на Комисията с държавите членки някои от тях, както и Полша, посочиха, че са в процес на преразглеждане и допълване на плановете си за действие при непредвидени ситуации или планират тяхното преразглеждане и допълване. Други държави членки посочиха, че поради текущата законодателна и административна подготовка за започване на прилагането на Пакта, все още не е планирано преразглеждане на плановете за действие при непредвидени ситуации или е предвидено такова едва на по-късен етап, но въпреки това при необходимост биха могли да бъдат предприети мерки.

са в процес на преразглеждане или допълване на своите планове за действие при непредвидени ситуации[91]. Няколко държави членки[92] също така съобщиха за проведени наскоро или планирани изпитвания и симулационни учения по своите различни планове за действие при непредвидени ситуации.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Като цяло прилагането на въведените в Пакта нови разпоредби има положително влияние върху равнището на подготвеност в Съюза и в държавите членки. Комисията и EUAA продължават да работят в сътрудничество с държавите членки за набелязване на добри практики и области в плановете, които трябва да бъдат укрепени, включително в рамките на Подробния план за подготвеност и кризи в областта на миграцията. По-специално области като процедурите за предоставяне на убежище, както и назначаването и натовареността на представителите на непридружените ненавършили пълнолетие лица, се нуждаят от усъвършенстване или уточнение. Освен това в някои случаи не е ясно дали мерките за подготвеност (например подготовка на логистиката и обществените поръчки, натрупване на запаси, обучение или буферен капацитет за приемане) вече са въведени, или само са планирани. Определянето на измерими прагове и показатели за различните сценарии и мерки за реагиране би повишило ефективността на плановете за действие при непредвидени ситуации. Ясно определените процедури за задействане и преглед също биха допринесли за тяхната надеждност.

Комисията приканва държавите членки да гарантират, доколкото е необходимо, че техните планове са допълнени, усъвършенствани или актуализирани, както и че те са приети и съобщени на EUAA след преразглеждането им. Освен това държавите членки се насърчават да осигурят подходящи мерки за изграждане на капацитет и да планират дейности за тестване на плановете за действие при непредвидени ситуации (например симулации, симулационни учения или други механизми за стрес тестване). Държавите членки ще трябва също така да уведомят Комисията и EUAA, ако планът за действие при непредвидени ситуации бъде задействан, от 12 юни 2026 г. или по-рано, ако съответната държава членка е транспонирала и е започнала да прилага Директивата относно условията на приемане преди тази дата[93].

EUAA предоставя при поискване техническа подкрепа на държавите членки чрез структурирана обратна информация и целенасочени дейности. До момента на девет държави членки[94] е предоставена обратна информация относно техните национални планове за действие при непредвидени ситуации. EUAA започна разработването на практическо ръководство относно методиката на планиране за непредвидени ситуации с подкрепата и съдействието на Комисията, държавите членки и Frontex, като се очаква

[91] Например Нидерландия и Естония.
[92] Например Малта, Португалия, Испания, Франция и Италия съобщиха за проведени наскоро или планирани учения, свързани с техните планове за действие при непредвидени ситуации.
[93] На 30 юли 2025 г. до държавите членки бяха разпространени съвместни указания за уведомяване на Комисията и EUAA относно задействането и деактивирането на плана в случаите, предвидени в Директивата относно условията на приемане.
[94] Към 27 март е изпратена обратна информация до Австрия, Кипър, Литва, Естония, Нидерландия, Малта, Люксембург, Полша и Швеция.

то да бъде завършено през 2027 г.. Целта на практическото ръководство е да предостави на държавите членки структурирани, практически и оперативни насоки в подкрепа на преразглеждането на техните национални планове за действие при непредвидени ситуации. Планирането за непредвидени ситуации в областта на приемането и предоставянето на убежище ще се оценява като част от редовната многогодишна програма на EUAA за наблюдение. Пълномащабното наблюдение ще започне от юни 2026 г. след приемането на преразгледаната методиката за наблюдение, като през първата година ще бъдат обхванати три държави членки — Словакия, Малта и България, а през следващите години — средно по пет държави членки.

3.9. Градивен елемент 9 — Нови предпазни мерки за кандидатите за международна закрила и уязвимите лица и засилено наблюдение на основните права

Работата по подготовката на правилата за правни консултации и наблюдение на основните права напредва. Почти всички държави членки са на път да сключат договорености за осигуряване на безплатни правни консултации на административния етап от процедурата, въпреки че една трета от държавите членки все още трябва да приключат с необходимите законодателни промени[95]. В оперативно отношение по-голяма част от държавите членки са избрали да работят с различни външни партньори, независими агенции и/или адвокати/асоциации за правна помощ или НПО[96], като или продължават да прилагат съществуващите договорености, или въвеждат нови. С изключение на няколко държави членки, всички останали също така сключват договорености във връзка с механизма за наблюдение на основните права при процедурите на границата, често в сътрудничество с националните омбудсмани[97].

След по-ранните си насоки Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) [98]разработи практически инструмент за наблюдение, в който се определя обща методика за механизмите за наблюдение. През април 2026 г. FRA организира също така работни срещи за повишаване на осведомеността сред персонала, отговарящ за наблюдението, в

[95] Сред тях са Австрия, България, Гърция, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Малта, Нидерландия, Словения и Швеция.
[96] Белгия (НПО и Служба за чужденците), България (Национално бюро за правна помощ), Хърватия (НПО), Чехия (адвокатска кантора), Франция (НПО), Ирландия (съвет за правна помощ), Италия (ВКБООН), Литва (гарантирана от държавата), Люксембург, Полша (НПО), Португалия (Асоциация на адвокатите), Румъния (НПО), Словакия (НПО), Австрия (BBU – правителствен орган, независим от агенцията в областта на убежището), Словения (подготвя се публичен търг за външен персонал, който да предоставя правна помощ), Швеция (НПО), Естония (в ход е процедура за възлагане на обществена поръчка) и Латвия. Германия, Финландия, Малта и Нидерландия разчитат на вътрешни договорености в рамките на държавните органи, които отговарят и за процедурите.
[97] Австрия, България, Дания, Естония, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Финландия, Франция (заедно с *Главния контролен орган на местата за лишаване от свобода*) и Чехия. Други държави членки избраха различни договорености: Ирландия (Главен инспектор по процедурите на границата и за предоставянето на убежище), Германия (*Nationale Stelle zur Verhütung von Folte* и *Deutsches Institut für Menschenrechte*), Нидерландия (Институт за правата на човека и Нидерландски инспекторат) и Хърватия (правителствена служба за правата на човека). Белгия, Гърция, Италия, Малта, Унгария и Швеция все още не са сключили договорености.
[98] https://fra.europa.eu/en/publication/2024/border-rights-monitoring.

редица държави членки[99] и публикува доклад[100] с извлечените поуки от оперативната дейност на агенцията в Гърция и Италия, за да предостави информация за изпълнението на Пакта в съответствие с Хартата на основните права на ЕС. EUAA публикува практическо ръководство за безплатни правни консултации на административния етап от процедурата за предоставяне на убежище[101].

По отношение на децата държавите членки се концентрират върху осигуряване на подходящи условия за приемане, както и върху преразглеждане на процедурите за оценка на възрастта с цел приспособяване към новите правила, въведени с Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище, и по-специално към задължението за прилагане на мултидисциплинарен подход, включващ групи от квалифицирани специалисти[102]. Конкретните разпоредби и гаранции, свързани с децата, включително непридружените ненавършили пълнолетие лица, последно бяха обсъдени на годишната среща на специалната експертна група през ноември 2025 г. и в работна група „Убежище“ през март 2026 г. Модулът за обучение на EUAA относно децата в процедурата за предоставяне на убежище беше актуализиран през октомври 2025 г. В практическото ръководство за оценка на възрастта[103] се предоставят изчерпателни насоки в подкрепа на органите и специалистите, участващи в оценката на възрастта, когато има несигурност относно декларираната възраст. EUAA също така публикува Доклад за практиките за оценка на възрастта през март 2026 г[104]. В доклада се очертават практиките, методите, предпазните мерки и ролите, свързани с оценката на възрастта в ЕС+ през 2025 г., обхващат се също така планираните или текущи промени във връзка с изпълнението на Пакта, като се набелязват тенденции и обещаващи практики. Практическото ръководство относно висшия интерес на детето беше прието от Управителния съвет на EUAA през март[105]. FRA актуализира Наръчника от 2014 г. относно децата, лишени от родителски грижи[106].

С цел да набележи уязвимости през ноември 2025 г. EUAA преразгледа модулите за обучение относно жертвите на насилие, основано на пола,а през февруари 2026 г. и тези относно кандидатите с различна сексуална ориентация, джендър идентичност, джендър експресия и полови характеристики. Новият набор от инструменти за скрининг включва и приложение относно провеждането на предварителни проверки на уязвимостта, за което е осигурено специално[107] обучение. Във връзка с връщането Frontex, в

[99] Естония, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Финландия. В Румъния практическият инструмент за наблюдение беше тестван по време на симулационно учение за скрининг.
[100] https://fra.europa.eu/en/publication/2026/operationalising-pact-migration-and-asylum-hotspot.
[101] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling.
[102] Няколко държави членки са въвели мултидисциплинарна процедура: Австрия, Франция, Германия, Хърватия, Литва, Италия, Норвегия, Португалия и Швеция.
[103] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0.
[104] EUAA: Практики за оценка на възрастта в държавите от ЕС+, https://www.euaa.europa.eu/publications/age-assessment-practices-eu-countries-0.
[105] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child, EUAA: Практическо ръководство относно висшия интерес на детето в контекста на международната закрила.
[106]Агенция на Европейския съюз за основните права: Настойничество на деца, лишени от родителски грижи. https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care
[107] Обучение на EUAA: Уязвимост в Пакта за миграцията и убежището, https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/vulnerability-pact-migration-and-asylum

сътрудничество с други заинтересовани страни, разработва мобилно приложение за работа с уязвими групи, което включва и проверка на уязвимостта.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Държавите членки, които все още не са определили правила за предоставяне на безплатни правни консултации на административния етап[108] или механизма за наблюдение на спазването на основните права в процедурата[109] на границата, следва да направят това във възможно най-кратък срок. Всички държави членки следва да разгледат всички нерешени въпроси, свързани с осигуряването на подходящо финансиране, кадрово обезпечаване и обучение, както и да определят ясни области на отговорност и отчетност (когато тази роля е разпределена между няколко участници, следва ясно да бъде определен водещ участник). След насоките си от декември 2024 г. относно създаването на механизма, FRA изготвя в момента методически насоки в подкрепа на работата на бъдещите наблюдатели.

Държавите членки следва да увеличат усилията си за укрепване на системата за настойничество, за да осигурят своевременно назначаване и достатъчен брой представители, които могат да бъдат назначени за непридружените ненавършили пълнолетие лица, зачитането на правата на децата, включително достъпа до образование и здравеопазване, както и гаранциите за децата във връзка с приемането, процедурите на границата и задържането. За системите на много държави членки това изисква достигане до различни участници и органи, като например службите за закрила на децата. По същия начин държавите членки трябва да ускорят подготовката си, за да гарантират, че могат да прилагат мултидисциплинарен подход при оценката на възрастта, включително на границите.

3.10. Градивен елемент 10 — Презаселване, приобщаване и интеграция

В двугодишния План на Съюза за презаселване и хуманитарен прием за периода 2026—2027 г., приет от Съвета на 18 декември 2025 г.[110], се определя първият двугодишен цикъл на Съюза за координирани усилия в областта на презаселването и хуманитарния прием. Въз основа на доброволни ангажименти от девет държави членки планът предвижда 10 430 безопасни и законни пътища за лица, нуждаещи се от международна закрила, за период от две години, като по този начин се засилва сътрудничеството с ключови трети държави, приемащи разселени лица. Планът, изготвен след консултации с Комитета на високо равнище по презаселването и хуманитарния прием, след като бяха взети предвид приносът на държавите членки и глобалната оценка на потребностите на ВКБООН, влезе в сила на 11 януари 2026 г. В подкрепа на изпълнението на плана EUAA приключи актуализацията на своите модули за обучение относно допълнителните възможности за прием и етапа на подбор в контекста на презаселването и хуманитарния прием.

[108] Гърция, Естония, Италия, Кипър, Латвия и Унгария.
[109] Белгия, Италия, Малта и Унгария.
[110] Решение за изпълнение (ЕС) 2025/2628 на Съвета от 18 декември 2025 г. относно плана на Съюза за презаселване и хуманитарен прием (2026—2027 г.).

Законните пътища с трети държави също допринасят за ефективното управление на миграцията и интеграцията на мигрантите. В Стратегията за визите[111] и Препоръката относно привличането на таланти за иновации[112] от януари 2026 г. се определя нова рамка за визовата политика и се правят препоръки за повишаване на привлекателността на Съюза за висококвалифицирани специалисти, студенти, изследователи и иновативни предприемачи с цел подкрепа на конкурентоспособността на Съюза в глобален план. Комисията също така стартира платформата за привличане на таланти за иновации, като първата среща се проведе през март 2026 г., а втората е предвидена за юни 2026 г.

В своите национални планове за изпълнение няколко държави членки изтъкнаха необходимостта от по-големи инвестиции или подкрепа за допълнителни мерки за интеграция, включително езикова и гражданска интеграция, както и от подкрепа за интеграция на пазара на труда, чрез улесняване на признаването на квалификациите и валидирането на уменията. Работата в това отношение продължава, като различни държави членки установяват и оценяват допълнителните потребности и въвеждат реформи[113]. От ноември 2025 г. още една държава членка прие по-широка стратегия за [114]интеграция. Някои държави членки насочват усилията си към конкретни аспекти на интеграцията, като езикови курсове или граждански обучения, или разработват специфични за интеграцията инструменти на информационните технологии.[115] Срещата на Европейската мрежа за интеграция през декември 2025 г. се фокусира върху предизвикателствата и добрите практики за осигуряване на бърз и устойчив достъп до заетост и свързаното с нея обучение за мигрантите, които се сблъскват с множество пречки пред интеграцията си на пазара на труда (например кандидати и лица, ползващи се с международна закрила, жени мигранти в уязвимо положение).

Основни предизвикателства и следващи стъпки

В центъра на вниманието понастоящем е изпълнението на плана на Съюза за презаселване и хуманитарен прием за периода 2026—2027 г. Комисията има готовност да подкрепи държавите членки в техните усилия. Комитетът на високо равнище по презаселването и хуманитарния прием ще се събере след лятото на 2026 г., за да обмени информация с държавите членки и съответните заинтересовани страни относно изпълнението на плана на ЕС.

Мерките за подкрепа на интеграцията все още се различават значително по обхват и качество в различните държави членки. Няколко държави членки трябва да положат повече усилия, за да преодолеят пропуските в достъпа до безплатни мерки за

[111] Съобщение на Комисията до Европейския Парламент и Съвета относно стратегия на ЕС за визовата политика, COM(2026) 43 final.
[112] Препоръка (ЕС) 2026/311 на Комисията от 29 януари 2026 година относно привличането на таланти за иновации.
[113] Австрия, Белгия, Естония, Чехия и Латвия работят по адаптирането на съществуващите системи и добавянето на нови компоненти. Португалия провежда системна реформа.
[114] Кипър. Към март 2026 г. всички държави членки, с изключение на Унгария и Румъния, са приели стратегии за интеграция на мигрантите на национално или регионално равнище. В момента Италия подготвя актуализация на своя Национален план за интеграция.
[115] Например Естония и Чехия.

интеграция[116], включително курсове по езици и гражданска ориентация, които все още не се предлагат във всички държави членки; подкрепа за интеграцията на пазара на труда, включително свързано със заетостта обучение, и услуги, предлагани от службите по заетостта; както и в достъпа до процедури за признаване на квалификации и валидиране на умения. Важно е да се премине от спорадични, свързани с конкретни проекти действия към структурна подкрепа[117] за интеграция и последващи действия във връзка с поетите ангажименти с ясни мерки за действие[118]. За да повишат ефективността на предоставяната от тях подкрепа, държавите членки следва да насърчават плавен преход между мерките за ранно интегриране на кандидатите, търсещи международна закрила, и мерките за лицата, ползващи се с такава закрила. Те трябва също така да предприемат мерки, съобразени с специфичните нужди, и да премахнат пречките за целеви групи като например жени мигранти, деца или лица с потребности, свързани с психичното здраве[119]. Комисията има готовност да предостави допълнителни насоки на държавите членки за оптималното използване на фондовете за интеграция на ЕС, като например фонда „Убежище, миграция и интеграция“, Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие, включително чрез обмен на добри практики[120].

4. Заключение

Напредъкът, постигнат до момента от държавите членки, институциите и агенциите на ЕС, както и от други заинтересовани страни през преходния период, предшестващ пълното прилагане на Пакта през юни, е значителен. И все пак, при изпълнението на задача от такъв мащаб и с такава сложност, в която участват както вътрешни, така и външни участници, неизбежно продължават да съществуват предизвикателства. Намираме се на етап, на който държавите членки трябва да постигнат напредък в националните си реформи и да дадат приоритет на създаването на новите процедури и инфраструктура, необходими за функционирането на Пакта. По-конкретно през юни трябва да бъдат въведени новата система Евродак, процедурите за скрининг и задължителните процедури на границата, мерките за прилагане на новите правила за отговорност, както и необходимите промени в националното законодателство. Сега е моментът да се преодолеят оставащите пропуски. Комисията и агенциите на ЕС остават ангажирани с подпомагането на държавите членки за успешното и навременно прилагане на новата рамка.

За да се гарантира балансът между солидарността и справедливото разпределение на отговорностите, посочен в Пакта, Комисията работи и за балансирано разпределение на солидарния резерв, както и за привеждането му в действие във възможно най-кратък срок, след като Пактът започне да се прилага изцяло. Ефективното функциониране на

[116] Например България, Хърватия, Румъния, Словакия и Полша.
[117] Например Гърция, Румъния, Словакия, Унгария и Хърватия.
[118]Например България.
[119] Вж. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0162.
[120] Това би могло да се осъществи чрез Общността за обмяна на практики в областта на интеграцията на мигрантите на ЕСФ+. https://socialinnovationplus.eu/cop/migrant-integration/.

механизма за солидарност е абсолютно необходимо за функционирането на Пакта. Всички държави членки трябва да допринасят за механизма за солидарност в съответствие със задълженията, определени в Регламента относно управлението на убежището и миграцията, а Комисията ще предприеме необходимите мерки, за да гарантира спазването на тези задължения от всички държави членки. Освен това през юли и отново през октомври Комисията ще оцени дали текущите практики по отношение на приложимите правила за прехвърляне продължават да съществуват, като по този начин представляват системни недостатъци, които биха могли да доведат до сериозни отрицателни последици за функционирането на Регламента относно управлението на убежището и миграцията.

След юни държавите членки, Комисията и агенциите на ЕС ще продължат да работят съвместно, за да гарантират, че всички елементи на новата европейска миграционна система са налице и функционират ефективно. През октомври 2026 г. Комисията ще даде старт на втория си годишен цикъл на управление на миграцията, който включва Годишния доклад относно убежището и миграцията, в който ще бъде предоставен цялостен преглед на ситуацията в областта на убежището и миграцията в ЕС и ще се оцени миграционната ситуация, пред която са изправени държавите членки.